

ungdata

– et system for lokale ungdomsundersøkelser

Metode og dokumentasjon

Innholdsfortegnelse

1	UNGDATA-KOMMUNER 2010-2013	3
2	VURDERING AV UNGDATA-KOMMUNER 2010-2012	5
2.1	REPRESENTATIVITET ETTER GEOGRAFISK BELIGGENHET.....	5
2.2	REPRESENTATIVITET ETTER INNBYGGERTALL	6
2.3	REPRESENTATIVITET ETTER SENTRALITET	7
2.4	VURDERING AV DATAMATERIALET	8
3	FILVASK	9
3.1	DOKUMENTASJON AV VASKEPROSESSEN	9
3.2	BAKGRUNNSKJENNETEGN VED «TULLERNE»	10
4	TIDSBRUK PÅ SPØRRESKJEMAET	12
4.1	TIDSBRUK PÅ GRUNNMODULEN I SPØRRESKJEMAET	12
4.2	TIDSBRUK INNDELT ETTER SKOLENIVÅ.....	13
4.3	TIDSBRUK INNDELT ETTER KLASSETRINN	13
4.4	TIDSBRUK PÅ LENGRE SPØRRESKJEMAER	14
4.5	KONKLUSJON ANGÅENDE LENGDE PÅ SPØRRESKJEMAET	15
5	SVARPROSENT I UNDERSØKELSENE	16
5.1	SVARPROSENT OG KJENNETEGN VED UNGDATA-UNDERSØKELSENE	16
5.2	KONSEKVENSER AV ULIK SVARPROSENT I UNDERSØKELSENE	17
6	LITTERATUR	20
	VEDLEGG 1 – UNGDATAKOMMUNER 2010-2012	21
	VEDLEGG 2 – FILVASK	24

1 Ungdata-kommuner 2010-2014

I dette notatet gir vi en oversikt over kommuner som har gjennomført Ungdata-undersøkelser siden oppstarten av prosjektet i 2010. Fram til sommeren 2012 ble deltakelsen i undersøkelsen finansiert av kommunene selv, mens deltakelse etter sommeren 2012 har vært gratis for kommunene.

Antallet kommuner har økt markant med tid, med 29 undersøkelser både i 2010 og 2011, 45 i 2012 og 150 undersøkelser i 2013. Våren 2014 har det vært undersøkelser i 71 kommuner. I tillegg kommer to fylkeskommunale undersøkelser i 2013 og én våren 2014. I figur 1.1 viser vi en fylkesvis oversikt over alle kommuner som har gjennomført en Ungdata-undersøkelse i perioden fra oppstarten i 2010 og fram til og med våren 2014.

Figur 1.1: Kommuner i Ungdata 2010-våren 2014 fordelt etter årstall for gjennomføring og fylke.

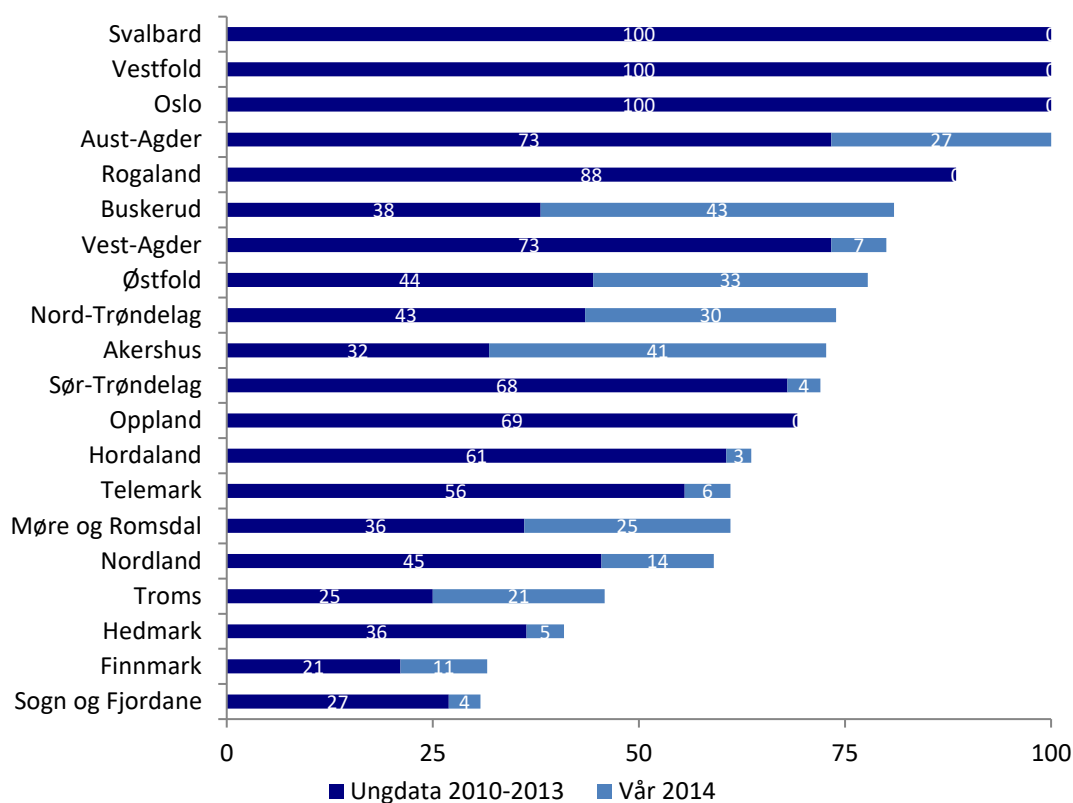
	Akershus	Aust-Agder	Buskerud	Finmark	Hedmark	Hordaland	Møre og Romsdal	Nord- Trøndelag	Oppland	Oslo	Rogaland	Sogn og Fjordane	Sør- Trøndelag	Telemark	Troms	Vest- Agder	Vestfold	Østfold	Svalbard					
2010	Nittedal Sarum	Tvedestrand			Stange Åmot				Gjøvik Nordre Land Søndre Land Vestre Toten		Forsand Gjesdal Hjelmeland Hå Klepp Lund Randaberg Rennesøy Sandnes Stavanger Sauda Sokndal Sola Strand Suldal Time Tysvær		Melvik Åfjord											
2011					Hæmmerfest Hæmar				Flåtanger Nordalsid Næroy Overhalla Våna	Gran		Karmøy Fjaler Hyllestad		Kløbu Oppdal Roan Selbu Tydal				Skien Tinn		Farsund Lyngdal	Tonsberg			
2012	Nittedal Sarum	Birkenes Bygländ	Hurum Modum		Leten Stange Åmot Åmot				Brønnøy Moskenes Flåkestad Sørma	Levanger	Lillehammer Gjøvik Nordre Land Søndre Land Østre Toten		Oslo Vindafjord	Vågsøy Årdal				Hemne Orkdal		Drangedal Kragere Porsgrunn		Segne		Askin Edsberg Hobøl Skiptvet Trøgstad Våler
2013	Fet Nesodden Nærnesstad Skaddmo Ullensaker	Arendal Birkenes Grimstad Lillesand Risør Tvedestrand	Hole Kongsberg Modum Nedre Eiker Ringjerke Seljord Siljan Øvre Eiker Åi	Båtsfjord Loppa Vadsø	Everum Hæmar	Askøy Austrheim Bergen Bømlo Kvinnherad Lindås Masfjorden Meland Odda Osterøy Råde Sveio Voss	Ås Eda Giske Herrid Nesset Rauma Sande Tingvoll Ulstein Vang Vardø Vanylven Volda Ørsta Ålesund	Alstahaug Bindal Fauske Grane Hamarøy Hattfjelldal Leirfjord Lurøy Narvik Rana Steigen Sørfold Tysfjord Vefsn Vega Vestvågøy	Leksvik Namesos Stjørdal Verdal	Emedal Gausdal Nord-Aurdal Nord-Fron Ringebu Ser-Aurdal Ser-Fron Vang Vestre Slidre Øyer Øystre Slidre	Bokn Eigersund Finnøy Forsand Gjesdal Haugesund Ser-Fron Hå Karmøy Klepp Lund Randaberg Rennesøy Sandnes Sauda Sokndal Sola Stavanger Strand Suldal Time Tysvær	Aurland Bremanger Holtålen Rinnebu Rissa Ræres Skau Trondheim Ørland Åfjord	Agdenes Hjartdal Notodden Rindal Ræres Skau Trondheim Ørland Åfjord	Balsfjord Kvernberget Kåfjord Lyngen Storfjord	Audnedal Flakkefjord Mandal Lyngen Songdalen Sogne Vennesla Åseral	Andebu Hof Holmestrand Mandal Marnadal Songdalen Sogne Re Sande Stokke Tjøme	Andebu Hof Holmestrand Mandal Marnadal Songdalen Sogne Re Sande Stokke Tjøme	Frøland Fredrikstad Hvaler Sarpsborg						
2014	Asker Bærum Frogn Lørenskog Nes Oppegård Rælingen Vestby Ås	Froland Gjerstad Vegårshei Åmli	Flå Gol Hemsedal Hol Krødsherad Lier Nes Sigdal Åi	Nordkapp Alta	Everum Ringsaker	Jondal	Aukra Aure Hirøy Hjartam Kristiansund Midsund Rindal Skodje Sunnal Surnadal	Baltangen Ba Dønna Hjartam Hirøy Råde Øknes	Grong Høylandet Indøy Lierne Namsskogan Reyrvik Snåsa	Vestre Toten			Melvik Mølhus Oppdal		Be	Gratangen Kvitfjord Milselv Serreisa Tromsø	Farsund Kristiansand Lyngdal	Tansberg	Aremark Halden Marker Moss Ræreskog Råde					

Figur 1.1 viser at ungdommer fra store deler av landet har fått sjansen til å delta i en Ungdata-undersøkelse, både i store byer som Oslo, Sandnes og Stavanger, og i mindre kommuner i for eksempel Trøndelag, på Vestlandet og i Lofoten. Noen kommuner har også gjennomført to undersøkelser, og i blant annet Rogaland har

mer eller mindre hele fylket gjennomført både i 2010 og i 2013. Våren 2014 har vært preget av at svært mange nye kommuner har gjennomført undersøkelsen.

Videre viser figur 1.2 en fylkesvis oversikt over andelen av kommunene i ulike fylker som har gjennomført en Ungdata-undersøkelse i perioden fra 2010 til og med våren 2014.

Figur 1.2: Andel av kommunene i ulike fylker som har gjennomført Ungdata-undersøkelse i perioden 2010-våren 2014.

Figuren viser at svært mange av fylkene i Norge er godt dekket opp med Ungdata-undersøkelser, og at Vestfold og Aust-Agder er de eneste fylkene hvor alle kommunene har gjennomført undersøkelsen (om vi ser bort fra Oslo og Svalbard). Som nevnt har mange nye kommuner gjennomført undersøkelsen i løpet av våren 2014, og det er kun i Troms, Hedmark, Finnmark og Sogn og Fjordane at andelen kommuner som har deltatt er under 50 prosent.

2 Vurdering av Ungdata-kommuner 2010-2012

De nasjonale tallene fra Ungdata-undersøkelsene blir i hovedsak benyttet på to måter; som sammenligningsgrunnlag for kommunale nøkkeltallsrapporter, og til å utarbeide en årlig nasjonal rapport. I dette notatet gjør vi en vurdering av representativiteten til kommunene som inngår i den nasjonale filen fra perioden 2010-2012.

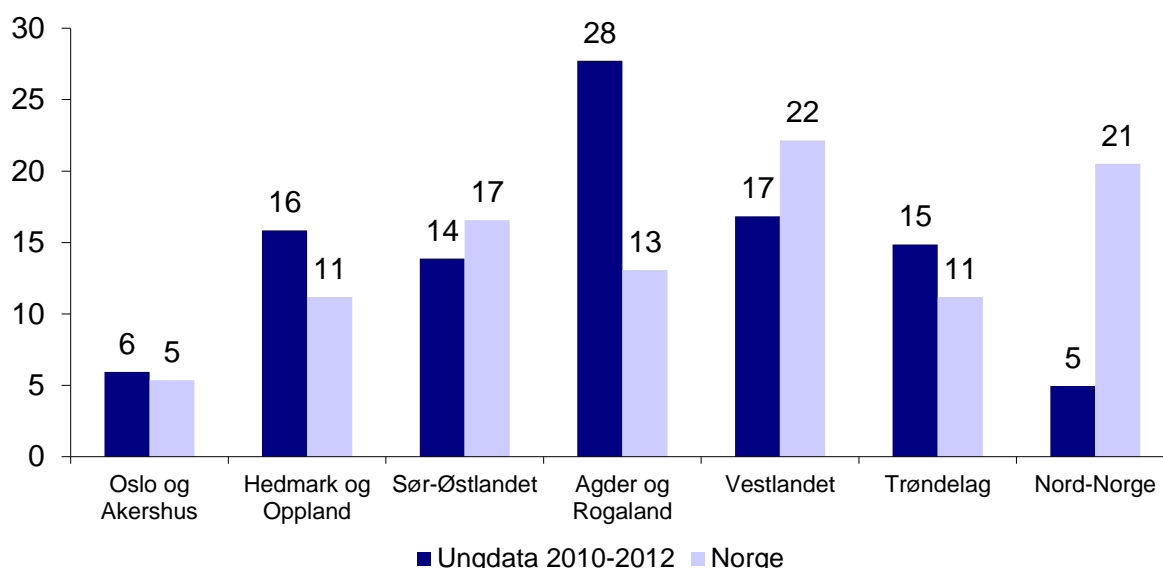
Fordelingen av kommuner har blitt vurdert opp mot tre standarddefinisjoner fra Statistisk sentralbyrå (SSB). For det første viser vi fordelingen etter inndeling i syv landsdeler, for det andre viser vi fordelingen etter innbyggertall og for det tredje viser vi fordelingen etter SSBs firedelte standard for sentralitet (Statistisk sentralbyrå, 1999). I tillegg viser vi også en individbasert fordeling av kommunene etter innbyggertall, hvor vi viser andelen av ungdommene i Norge som faktisk er bosatt i kommuner med ulikt innbyggertall.

For en oversikt over ulike kjennetegn ved kommunene som inngår i den nasjonale databasen for perioden 2010-2012, se vedlegg 1 til sist i notatet.

2.1 Representativitet etter geografisk beliggenhet

I figur 2.1 viser vi fordelingen av Ungdata-kommunene fra 2010 til 2012 sammenlignet med den reelle fordelingen av kommuner i Norge, etter SSB sin standardinndeling i syv landsdeler.

Figur 2.1: Sammenligning av kommuner som har gjennomført Ungdata-undersøkelse med Norge som helhet etter landsdel (SSB standard – 7 landsdeler). Ungdata 2010-2012.

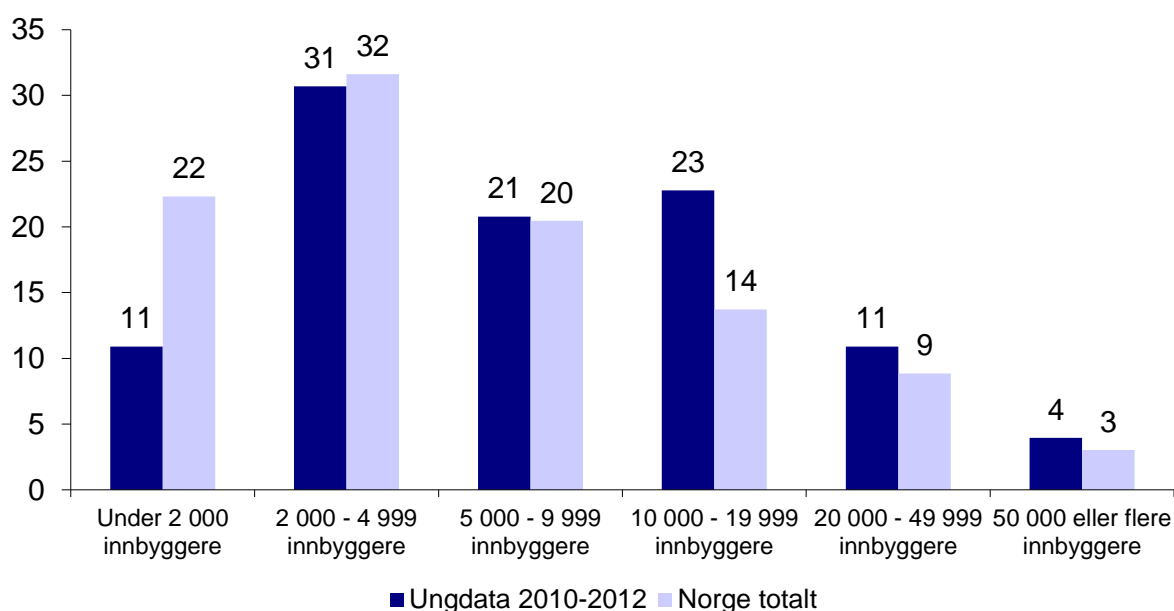
Sammenligningen etter SSB sin standard for inndeling i landsdeler viser en relativt sterk underrepresentasjon for Nord-Norge (Nordland, Troms og Finnmark), mens Agder og Rogaland er overrepresentert. I Rogaland ble det i 2010 gjennomført pilotundersøkelser for den nye Ungdata-undersøkelsen, slik at svært store deler av

fylket ble dekket opp. I trøndelagsfylkene ble det gjennomført en tilsvarende bolk av undersøkelser i 2011. I Aust-Agder, Oppland, Hedmark og Østfold har det blitt gjennomført en rekke undersøkelser i 2012, og det har også blitt gjennomført mange undersøkelser i Hordaland. Om vi inkluderer alle Ungdata-undersøkelsene fra de seneste tre år i analysene sitter vi igjen med en sterk underrepresentasjon i Nord-Norge, men med unntak av dette er resten av landet relativt godt representert.

2.2 Representativitet etter innbyggertall

I figur 2.2 sammenligner vi Ungdata-kommunene med Norges kommuner etter innbyggertall. Inndelingen som brukes her er SSB sin standardinndeling av kommuner etter innbyggertall, med seks kategorier.

Figur 2.2: Sammenligning av kommuner som har gjennomført Ungdata-undersøkelse med Norge som helhet etter innbyggertall (SSB standard – 6 kategorier). Ungdata 2010-2012.

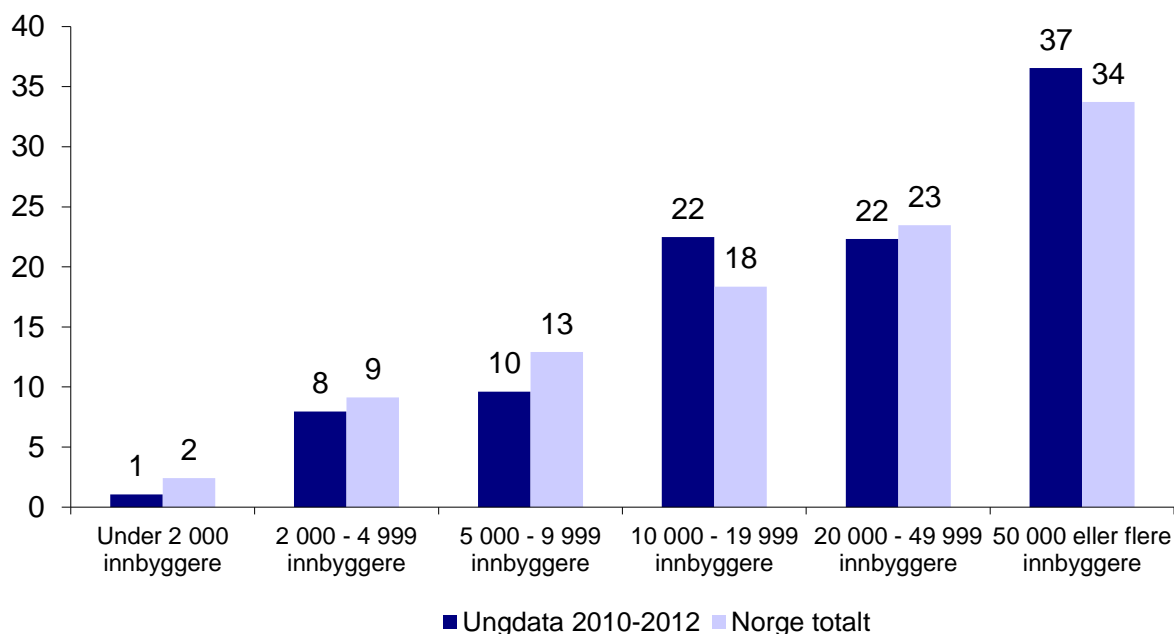

Når det gjelder innbyggertall, viser fordelingen av undersøkelsene i Ungdata 2010-2012 at Norge som helhet er dekket relativt godt. Et unntak er at små kommuner er tydelig underrepresentert, mens mellomstore kommuner er noe overrepresentert. En naturlig årsak til dette kan være at små kommuner nettopp er mer oversiktlige, og at de av denne grunn kanskje ikke føler det samme behovet for å gjennomføre ungdomsundersøkelser som det større kommuner gjør. Det er heller ikke grunn til å tro at en slik skjevhet vil påvirke de nasjonale tallene nevneverdig, i og med at antallet norske ungdommer som bor i små kommuner naturlig nok utgjør en relativt liten del av det totale antallet ungdommer i Norge.

For videre å sjekke denne antakelsen nærmere, har vi også undersøkt hvor stor andel av norske ungdommer som bor i kommuner av ulik størrelse sammenlignet med i Ungdata-utvalget. I figur 2.3 bruker vi elever på

ungdomsskolen, og unge i alderen 13-15 år bosatt i de ulike kommunene (tall fra SSB).

Figur 2.3: Sammenligning av befolkningen i Ungdata-utvalget (ungdomsskolen) med andelen ungdommer (13-15 år) bosatt i kommuner med ulike innbyggertall etter kommunestørrelse (SSB standard – 6 kategorier). Ungdata 2010-2012.

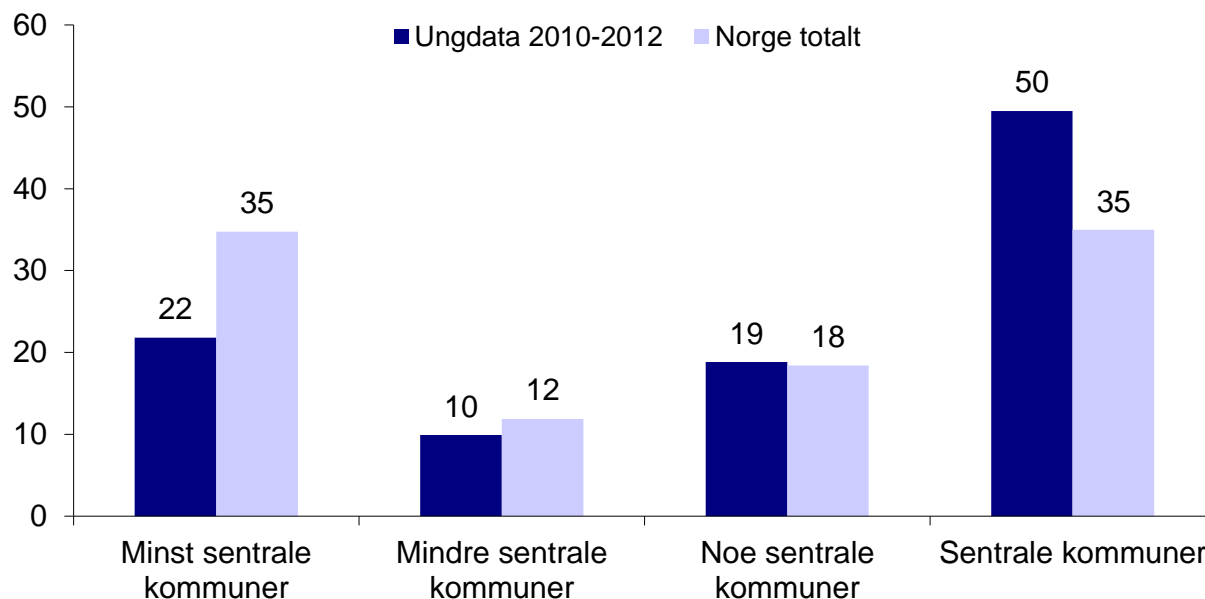
Note: For kommunene Øygarden, Birkenes og Oslo har vi laget et fiktivt 8. trinn, i og med at undersøkelsene kun inkluderte elever i 9. og 10. trinn.

Figur 2.3 viser at skjevheten i utvalget når det gjelder kommunestørrelse har mindre innvirkning om vi tar hensyn til andelen ungdommer som bor i kommuner med ulik kommunestørrelse. Mens 22 prosent av kommunene i Norge har under 2 000 innbyggere, er det bare to prosent av ungdommene som bor i en slik kommune. Sammenligner vi med Ungdata-utvalget er 11 prosent av kommunene av denne størrelsen, noe som totalt er én prosent av utvalget. Totalt sett finner vi at ungdom bosatt i kommuner med mellom 10 og 20 000 innbyggere er overrepresentert i Ungdata-utvalget, samt ungdom fra kommuner med over 50 000 innbyggere.

2.3 Representativitet etter sentralitet

Sist vurderer vi også Ungdata-kommunene etter SSB sitt kriterium for sentralitet. Denne inndelingen tar hensyn til kommunenes egen størrelse, samt om de ligger i nærheten av andre større befolkningssentra. Fordelingen vises i figur 2.4.

Figur 2.4: Sammenligning av kommuner som har gjennomført Ungdata-undersøkelse med Norge som helhet etter sentralitet (SSB standard – 4 kategorier). Ungdata 2010-2012.

Analysene av sentralitet viser at Ungdata 2010-2012 dekker Norge på en god måte. Det er tendens til at mindre sentrale kommuner er noe underrepresentert, og at sentrale kommuner på tilsvarende måte er noe overrepresentert. Dette skyldes i all hovedsak at få kommuner i de tre nordligste fylkene har gjennomført undersøkelser, og svært mange av disse klassifiseres blant de minst sentrale kommunene i Norge. I tillegg er det også mange kommuner med få innbyggere blant de minst sentrale kommunene, og figur 2.2 viste at færre av disse kommunene har gjennomført Ungdata-undersøkelser.

2.4 Vurdering av datamaterialet

Vår totalvurdering av Ungdata-undersøkelsene fra 2010, 2011 og 2012 er at de gir et relativt godt bilde av norsk ungdom, med unntak av den manglende deltakelsen fra kommuner i de tre nordligste fylkene (særlig Troms og Finnmark). Analysene viser i tillegg at sentrale kommuner er noe overrepresentert i Ungdata på bekostning av de minst sentrale kommunene, og at små kommuner er noe underrepresentert. Skjevhetene på disse områdene er likevel små.

Samtidig vil det være slik at de store kommunene, gjennom sitt store antall ungdommer, vil påvirke nasjonale tall mer enn det ungdom fra mindre kommuner gjør. Hvis ungdom i én veldig stor kommune for eksempel drikker veldig mye mer alkohol enn ungdom i en rekke små kommuner gjør, vil dette kunne trekke snittet for totalutvalget opp. Tilsvarende gjelder også for deltakelse i andre aktiviteter, så det er viktig at man også gjør slike vurderinger i bruken av gjennomsnittstallene fra Norge som helhet ved sammenligninger i mindre kommuner. Også hvis det var slik at de nasjonale tallene fra Ungdata omfattet alle norske kommuner, ville ungdom fra mindre kommuner utgjøre en liten gruppe og påvirke de nasjonale tallene i relativt mindre grad enn ungdom fra større kommuner gjør.

3 Filvask

I løpet av prosjektperioden er det utviklet et system for «vasking» av dataene som samles inn i regi av Ungdata. Det er valgt ut syv grupper av spørsmål som er egnet til å luke ut useriøse besvarelser, og det er laget en standardisert rutine som gjennomføres på alle datasett før det produseres rapporter på bakgrunn av disse.

Vaskingen foregår i hovedsak på to måter, enten ved at vi finner en usannsynlig involvering i ulike aktiviteter som etterspørres i samme spørsmålsbatteri (for eksempel at ungdommene svarer maksimumsverdien «6 ganger eller oftere» på alle spørsmålene om fritid) eller ved at vi finner usannsynlige kombinasjoner av svar (for eksempel at ungdommene er veldig mye plaget av depressivt stemningsleie samtidig som de er svært fornøyd med alle sider i livet sitt). Alle ungdommene som har svarkombinasjoner som dette, får svarene sine slettet på de aktuelle spørsmålene.

Gjennom denne vaskeprosessen oppnår vi at åpenbart useriøse besvarelser ikke blir inkludert i analysene, selv om det likevel ikke er noen garanti for at vi får tak i alle. Det er heller ikke alle spørsmål som har egnede måter for å identifisere useriøse besvarelser på. For at vi likevel skal kunne unngå at de mest useriøse besvarelsene påvirker svarene vi finner, har vi også laget en sumskåre for hvor mange av de ulike «tulleindikatorerne» som ungdommene slår ut på. Alle som slår ut på to eller flere av disse indikatorerne blir slettet fullstendig fra datafilen.

3.1 Dokumentasjon av vaskeprosessen

I tabell 3.1 viser vi andelen av ungdommene i den samlede datafilen fra 2010 til 2012 som slår ut på de ulike indikatorerne. For en nærmere beskrivelse av hvordan de ulike indikatorerne er konstruert, se vedlegg 2.

Tabell 3.1: Andel som slår ut på ulike tulleindikatorer. Ungdata 2010-2012.

	Beholdes		Fjernes	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Status_tull	54742	98,4	911	1,6
Atfpro_tull	55004	98,8	649	1,2
Kombi_tull	55619	99,9	34	0,1
Møte_tull	53943	96,9	1710	3,1
Aktiv_tull	55131	99,1	522	0,9
SCL_tull	55461	99,7	192	0,3
Media_tull	55159	99,1	494	0,9
Felles_tull	55042	98,9	611	1,1

Det generelle bildet er at relativt få ungdommer slår ut på de ulike indikatorerne, med 0,1 prosent på den med den laveste andelen og 3,1 prosent på den med den høyeste andelen. Disse ungdommene får altså svarene sine slettet på de aktuelle spørsmålene de slår ut på, men besvarelsene blir beholdt i andre analyser. Unntaket gjelder for 1,1 prosent av ungdommene, som slår ut på to eller flere av disse indikatorerne. Disse slettes også fullstendig fra datafilen.

Tabell 3.2 viser hvor mange tulleindikatorer ungdommene i datafilen slår ut på.

Tabell 3.2: Antall tulleindikatorer ungdommene slår ut på. Ungdata 2010-2012.

	Antall	Prosent
0 indikatorer	52133	93,7
1 indikator	2909	5,2
2 indikatorer	378	0,7
3 indikatorer	137	0,2
4 indikatorer	57	0,1
5 indikatorer	27	0,0
6 indikatorer	11	0,0
7 indikatorer	1	0,0
Totalt	55653	100,0

Tabellen viser at svært få av ungdommene slår ut på flere enn to indikatorer, og totalt sett gjelder dette 233 av 55653 ungdommer. Ut fra de indikatorene vi benytter oss av, ser det altså ut til at ungdommene ser ut til å gi relativt sannsynlige og konsistente svar på spørreskjemaet, selv om vi selvsagt ikke kan bruke dette som bevis for at de faktisk snakker sant.

Sist viser tabell 3.3 hvilke av indikatorene ungdommene som fjernes fullstendig fra datafilen slår ut på.

Tabell 3.3: Andel av de som slår ut på "Felles-tull" (N=611) som slår ut på ulike tulleindikatorer. Ungdata 2010-2012.

	Antall	Prosent
Status_tull	313	51,2
AtfPro_tull	348	56,0
Kombi_tull	26	4,3
Møte_tull	273	44,7
Aktiv_tull	303	49,6
SCL_tull	86	14,1
Media_tull	254	41,6

Flest ungdommer slår ut på indikatoren som måler et svært usannsynlig nivå av deltakelse i problematferd. Deretter følger indikatorene som viser en usannsynlig kombinasjon av statusgivende handlinger i vennemiljøet og et usannsynlig nivå av fritidsaktiviteter sist uke.

3.2 Bakgrunnskjenntegn ved «tullerne»

Vi har undersøkt om det er kjønnsforskjeller blant ungdommene som slår ut på tulleindikatorene, og om nivået er forskjellig på ungdomsskolen og i videregående skole. Analysene vises i tabell 3.4.

Tabell 3.4: Bakgrunnskjennetegn for de som slår ut på "Felles-tull". Ungdata 2010-2012.

	Beholdes		Fjernes	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Gutter	26721	98,4	428	1,6
Jenter	26968	99,4	159	0,6
Ungdomsskolen	43452	98,8	521	1,2
Videregående skole	11590	99,9	90	0,1

Analysene viser at nærmere tre ganger så mange gutter som jenter slår ut på indikatoren «felles-tull», noe som også er i samsvar med andre studier som ser på seriøsitet i besvarelser av spørreundersøkelser (Elstad, 2010). Videre er andelen som slår ut på indikatoren langt lavere på videregående skole enn på ungdomsskolen. Dette har vi ingen gode forklaringer på, men en mulig forklaring kan være at noen ungdomsskoleelever opplever enkelte spørsmål som vanskelige eller irrelevante, og av den grunn ikke besvarer undersøkelsen på en seriøs måte. Dette er spørsmål som krever videre analyser for å finne ut av.

4 Tidsbruk på spørreskjemaet

Hensikten med dette notatet er å finne ut hvorvidt ungdommene rekker å svare på spørreskjemaene vi presenterer dem for, og hvor lang tid de bruker på det. To kommuner som gjennomførte Ungdata-undersøkelse høsten 2012 valgte kun å inkludere grunnmodulen, dette var Levanger og Orkdal. Vi har valgt å bruke disse to kommunene som eksempler i de mest inngående analysene. Deretter ser vi på tidsbruk på lengre undersøkelser.

Fra Conexus tok over som dataleverandør høsten 2012, får vi oppgitt eksakt tidspunkt for når ungdommene logger inn til spørreskjemaet, og når de leverer besvarelsen. På bakgrunn av disse opplysningene vil vi undersøke hvor lang tid ungdommene bruker på å besvare den faste delen av spørreskjemaet i Ungdata; grunnmodulen. Denne delen av spørreskjemaet teller omtrent 150 spørsmål. Vår anbefaling når det gjelder tilleggsspørsmål utover dette er at antallet ikke bør overstige 100.

4.1 Tidsbruk på grunnmodulen i spørreskjemaet

For at elever som ikke besvarer spørreskjemaet på en ordentlig måte skal påvirke analysene i alt for stor grad, har vi valgt å ekskludere de som a) har besvart under 65 prosent av spørsmålene i spørreskjemaet eller b) har besvart mindre enn 50 prosent av spørsmålene på siste side i skjemaet. Dette gjelder totalt 80 ungdommer, av et utvalg på 1980 (4,0 prosent).

Den gjennomsnittlige tidsbruken på spørreskjemaet i de to kommunene er 17,3 minutter, og altså langt under de 45 minuttene som gis til rådighet for å gjennomføre Ungdata-undersøkelsen. Tabell 4.1 viser hvordan tidsbruken fordeler seg blant ungdommene i de to kommunene.

Tabell 4.1: Tidsbruk på grunnmodulen i Ungdata blant elevene i Levanger og Orkdal kommuner.

Tidsbruk	Antall	Prosent	Kumulativ prosent
Under 10 min.	46	2,4	2,4
10-19 min.	1338	70,4	72,8
20-29 min.	448	23,6	96,4
30-39 min.	55	2,9	99,3
40-49 min.	12	0,6	99,9
50-59 min.	1	0,1	100,0
Totalt	1900	100,0	100,0

Tabellen viser at det store flertallet av ungdommene bruker mellom 10 og 19 minutter på å besvare grunnmodulen i spørreskjemaet, og i løpet av den første halvtimen er langt de fleste av ungdommene ferdige med skjemaet.

Legger man til grunn en svartid på 30 minutter, bruker ungdommene i snitt 0,2 minutter per spørsmål. Med vår anbefaling om maks 100 tilleggsspørsmål utover grunnmodulen vil spørreskjemaet bestå av 250 spørsmål, og da vil over 95

prosent av elevene være ferdige med spørreskjemaet i løpet av én skoletime (45 minutter). Samtidig vil ikke en slik utregning være helt korrekt, da det er sannsynlig at ungdommene utover i spørreskjemaet vil bli mer slitne og svartiden per spørsmål vil øke.

4.2 Tidsbruk inndelt etter skolenivå

Videre ble tidsbruk på spørreskjemaet blant ungdomsskoleelever sammenlignet med tidsbruk blant elever på videregående nivå i både Orkdal og Levanger. På ungdomsskolen brukte elevene i gjennomsnitt 18,9 minutter på spørreskjemaet, mens de på videregående brukte 15,6 minutter, en forskjell på litt over tre minutter. I tabell 4.2 undersøker vi fordelingen på den kategoriserte tidsbruksvariabelen etter skolenivå.

Tabell 4.2: Tidsbruk på grunnmodulen i Ungdata blant elevene i Levanger og Orkdal kommuner etter skolenivå.

Tidsbruk	Ungdomsskolen			Videregående skole		
	Antall	Prosent	Kumulativ prosent	Antall	Prosent	Kumulativ prosent
Under 10 min.	15	1,6	1,6	31	3,2	3,2
10-19 min.	559	59,0	60,6	780	82,0	85,2
20-29 min.	315	33,3	93,9	133	13,9	99,1
30-39 min.	48	5,1	99,0	7	0,7	99,8
40-49 min.	10	1,1	100,1	2	0,2	100,0
50-59 min.	0	0	100,1	1	0,1	100,1
Totalt	947	100,1	100,1	954	100,1	100,1

Tabell 4.2 viser at litt over 60 prosent av ungdommene på ungdomsskolen er ferdig med spørreskjemaet i løpet av 19 minutter, mens det samme gjelder 85 prosent av ungdommene på videregående skole. Kortere besvarestid blant de eldre elevene kan ha sammenheng med at de jevnt over har bedre leseferdigheter enn de yngre elevene. Analysene tyder slik på at det kan være forsvarlig å inkludere noen flere spørsmål i skjema til elever i videregående skole, sammenlignet med skjema til elever i ungdomsskolen.

4.3 Tidsbruk inndelt etter klassetrinn

Sist har vi også undersøkt tidsbruken etter klassetrinn, og disse analysene viser vi i tabell 4.3.

Tabell 4.3: Gjennomsnittlig tidsbruk på grunnmodulen i Ungdata blant elevene i Levanger og Orkdal kommuner etter klasstrinn.

Klasstrinn	Antall	Gjennomsnittlig tidsbruk
8. trinn	320	20,0
9. trinn	296	19,3
10. trinn	326	17,4
VG1	452	15,7
VG2	337	16,2
VG3	165	14,4

Note: VG3 inneholder kun elever fra Levanger kommune.

Tabellen viser at svartiden synker ganske markant fra 8. til 10. trinn, fra 20 minutter til 17,4 minutter. Deretter synker svartiden med ytterligere noen minutter i løpet av de tre årene på videregående skole, selv om elever i VG2 i gjennomsnitt bruker noe lengre tid enn de i VG1 og VG3.

I tabell 4.4 undersøker vi tidsbruken etter klasstrinn ved hjelp av den kategoriserte variabelen for tidsbruk.

Tabell 4.4: Tidsbruk på grunnmodulen i Ungdata blant elevene i Levanger og Orkdal kommuner etter klasstrinn.

Tidsbruk	8. trinn	9. trinn	10. trinn	VG1	VG2	VG3
Under 10 min.	1,2	1,7	1,8	2,7	2,7	5,5
10-19 min.	47,5	57,4	73,0	81,9	78,9	85,5
20-29 min.	45,6	32,4	20,6	14,6	16,6	9,1
30-39 min.	5,0	7,8	2,8	0,7	1,2	0,0
40-49 min.	0,6	0,7	1,8	0,0	0,6	0,0
50-59 min.	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0
N	320	296	326	452	338	165

I tabell 4.4 finner vi at en økende andel av elevene bruker 10-19 minutter på å besvare spørreskjemaet etter som de blir eldre, og at det i hovedsak er denne endringen som gir en gradvis nedgang i gjennomsnittstid med økt klasstrinn. Det er særlig VG3-elever får en lav gjennomsnittlig svartid, skyldes også til en viss grad at mange elever bruker svært kort tid på skjemaet (under 10 minutter).

4.4 Tidsbruk på lengre spørreskjemaer

I de påfølgende analysene har vi plukket ut noen undersøkelser av ulik lengde, og sjekket andelen av ungdommene i ulike klasstrinn som rekker å besvare hele spørreskjemaet i løpet av 40 minutter. Vi regner dette som den tiden som er satt av om ungdommene skal bruke én skoletime, i og med at de siste fem minuttene forsvinner på det å komme seg inn i klassen, og at administratoren skal gi sine instruksjoner. Tabell 4.5 viser resultatene fra disse analysene.

Tabell 4.5: Andel av ungdommene som rekker å fullføre undersøkelser av ulik lengde i løpet av 40 minutter etter klassetrinn.

Tidsbruk	Grunnmodul			
	(150 spm.)	190 spm.	220 spm.	250 spm.
8. trinn	99,4	96,8	94,1	89,1
9. trinn	99,3	98,1	96,0	96,6
10. trinn	98,1	98,7	98,4	95,6
VG1	99,8	97,5	100,0	96,3
VG2	99,4	98,1	98,3	
VG3	100,0	98,8		
N	1900	10285	2152	4975

Analysene viser at det skjer noe med fullføringsgraden mellom 220 og 250 spørsmål, og da særlig for de yngste ungdommene. Blant elever i 8. trinn er det 94 prosent som fullfører et spørreskjema med 220 spørsmål i løpet av 40 minutter, mens 89 prosent rekker å fullføre et skjema på 250 spørsmål. Det er altså ganske tydelig at man begynner å nærme seg en smertegrense blant de yngste elevene når det legges til 100 spørsmål utover grunnmodulen. Samtidig ser vi det at de eldre elevene fullfører i nesten like stor grad som de gjør med kortere skjemaer.

4.5 Konklusjon angående lengde på spørreskjemaet

Konklusjonen av de foregående analysene er at vår anbefaling om maksimalt 100 ekstraspørsmål mest sannsynlig er en fornuftig anbefaling, da langt de fleste av ungdommene vil rekke å besvare hele undersøkelsen med denne lengden. Samtidig ser vi også det at det særlig blant elever i 8. trinn begynner å bli et visst frafall (nærmere 11 prosent) når undersøkelsen blir så lang som 250 spørsmål.

Undersøkelsene bør heller ikke være lenger enn én skoletime, med tanke på at ungdommene etter hvert vil bli trøtte og ukonsentrerte. Samtidig viser de siste analysene at eldre ungdommer er noe raskere til å besvare spørreskjemaet enn de som er yngre, så det *kan* være mulig å lage noe lengre skjemaer på videregående skole.

5 Svarprosent i undersøkelsene

Svarprosenten i Ungdata-undersøkelsene varierer fra under 50 prosent til 100 prosent. Den gjennomsnittlige svarprosenten i undersøkelsene gjennomført til og med sommeren 2013 ligger på rett under 84 prosent i ungdomsskolen, mens videregående skole ligger noe lavere enn dette. I dette notatet ønsker vi å undersøke hvorvidt svarprosenten har noen innvirkning på svarene som kommer ut av undersøkelsene.

En hypotese er at svarprosenten i spørreundersøkelser som gjennomføres på skolen har noe å si for gjennomsnittsnivået på ulike indikatorer i en undersøkelse, i og med at frafallet kan antas ikke å være tilfeldig. Hvis vi for eksempel antar at det er elevene med det høyeste nivået av ulike typer problematferd som ikke er på skolen, eller velger ikke å besvare undersøkelsen, skulle vi også anta at nivået av slike typer atferd ville være høyere i undersøkelser med høy svarprosent. Tilsvarende burde nivået av ulike prososiale egenskaper og hendelser være tilsvarende lavere i undersøkelser med høy svarprosent enn i de med lav svarprosent.

5.1 Svarprosent og kjennetegn ved Ungdata-undersøkelsene

For å undersøke om svarprosenten kan ha en sammenheng med det gjennomsnittlige nivået på de ulike indikatorene i undersøkelsen, har vi undersøkt svarprosenten i 181 ungdataundersøkelser fra flere kanter av landet opp mot svarene på ulike spørsmål. Vi har da sett på undersøkelser på ungdomsskolenivå for årene 2010 til våren 2013, og kun sett på spørsmål fra grunnmodulen av Ungdata. Vi har måttet utelukke en del av undersøkelsene gjennomført før sommeren 2012, da vi ikke har hatt tilgang på separate svarprosent for ungdomsskolen og videregående skole.

Svarprosenten for kommunene ble inndelt i ni kategorier: under 60 prosent, 60-65 prosent, 65-70 prosent, 70-75 prosent, 75-80 prosent, 80-85 prosent, 85-90 prosent, 90-95 prosent og over 95 prosent. Tabell 5.1 viser fordelingen i de ni kategoriene.

Tabell 5.1: Fordeling etter svarprosent for de ulike undersøkelsene i Ungdata (9 kategorier). Ungdata 2010-sommeren 2013 (ungdomsskolen).

Svarprosent	Antall	Prosent
Under 60 prosent	4	2,2
60-65 prosent	0	0
65-70 prosent	4	2,2
70-75 prosent	8	4,4
75-80 prosent	22	12,2
80-85 prosent	53	29,3
85-90 prosent	56	30,9
90-95 prosent	30	16,6
95-100 prosent	4	2,2
Totalt	181	100,0

Tabell 5.1 viser at vi i hovedsak kan si noe om hvorvidt svarprosenten i undersøkelsene har noen innvirkning i spennet fra 75 prosent svar til 95, hvor vi finner 161 av våre 181 undersøkelser. Vi vil likevel også vise nivåene fra de andre svarkategoriene. Ingen kommuner har mellom 60 og 65 prosent svar, så denne kategorien utgår fra de videre analysene.

I tabell 5.2 undersøker vi den gjennomsnittlige svarprosenten etter ulike bakgrunnskjennetegn ved undersøkelsene; år, kommunestørrelse og landsdel.

Tabell 5.2: Gjennomsnittlig svarprosent i undersøkelsene etter ulike bakgrunnskjennetegn. Ungdata 2010-sommeren 2013 (ungdomsskolen).

	Gjennomsnittlig svarprosent	Antall
Årstall		
2010	80,3	19
2011	82,3	15
2012	85,2	38
2013	84,3	109
Kommunestørrelse		
Under 2 000 innbyggere	85,6	25
2 000 – 4 999 innbyggere	85,6	50
5 000 – 9 999 innbyggere	82,3	35
10 000 – 19 999 innbyggere	83,2	40
20 000 – 49 999 innbyggere	82,0	24
50 000 eller flere innbyggere	84,6	7
Landsdel		
Nord-Norge	86,0	18
Midt-Norge	84,4	22
Vest-Norge	86,6	18
Rogaland	84,4	38
Sør-Norge	82,4	42
Øst-Norge	82,8	43

Tabellen viser at svarprosenten varierer relativt lite etter de ulike kjennetegnene ved undersøkelsen. Når det gjelder årstall øker svarprosenten noe fra 2010 til 2012, før den virker å ha stabilisert seg litt. For kommunestørrelse er det en tendens til at svarprosenten er noe høyere i små kommuner enn i store, men i de aller største kommunene er den gjennomsnittlige svarprosenten igjen en del høyere. Dette skyldes i all hovedsak veldig høye svarprosenter i undersøkelsene i Sandnes i 2010 og 2013. Også når det gjelder landsdel er det små variasjoner i svarprosent.

5.2 Konsekvenser av ulik svarprosent i undersøkelsene

Vi har så valgt ut to mål fra hver av kategoriene i nøkkeltallsrapporten¹, og undersøkt hvordan disse varierer etter svarprosent i de ulike undersøkelsene.

¹ For mer info om nøkkeltallsrapporten, se www.ungdata.no.

Tabell 5.3 gir en oversikt over resultatene fra krysstabeller mellom de ni svarkategoriene og ulike variabler.

Tabell 5.3: Svar på ulike indikatorer etter svarprosent i undersøkelsene. Ungdata 2010-sommeren 2013 (ungdomsskolen).

	Under 60	65- 70	70- 75	75- 80	80- 85	85- 90	90- 95	95- 100
Fornøyd med foreldrene	80	84	79	82	82	82	82	85
God familieøkonomi	75	78	75	76	77	77	77	75
Trives på skolen	92	94	94	93	94	94	94	94
Skulking	21	23	21	21	22	21	18	15
Aktiv i fritidsorganisasjon	71	74	65	63	64	65	68	71
Ute om kvelden	23	30	20	20	23	21	24	25
Trener ukentlig	71	74	77	80	79	80	80	81
Depressivt stemningsleie	5	8	9	13	12	12	10	7
Røyker	2	3	5	4	5	4	3	2
Drukket seg beruset	17	10	17	18	18	17	16	24
Nasking	9	8	8	9	9	8	8	6
Skadet pga. vold	8	10	12	11	11	11	11	13
Antall kommuner	4	4	8	22	53	56	30	4

Tabellen viser ingen tydelig tendens til at omfanget av problematferd er høyest i kommuner hvor svarprosenten er høy, noe vi skulle forvente om frafallet i undersøkelsene først og fremst fant sted blant ungdom med mer problematferd enn andre. Motsatt finner vi heller ingen tendenser til at mer «fordelaktig» atferd er framtrødende i undersøkelser med lav svarprosent. Gruppene med svært høy og svært lav svarprosent skiller seg i enkelte tilfeller ut, men det er grunn til å anta at dette skyldes andre forhold enn selve svarprosenten.

For videre å undersøke hypotesen om at det er en lineær sammenheng mellom svarprosent og ulike atferdstyper har vi gjort en rekke lineære regresjonsanalyser, med de utvalgte atferdsvariablene som avhengig variabel og svarprosent som uavhengig variabel. Resultatene fra disse analysene presenteres i tabell 5.4.

Tabell 5.4: Lineær regresjon med de ulike atferdsmålene som avhengig variabel og svarprosent (kontinuerlig) som uavhengig variabel. Ungdata 2010-sommeren 2013 (ungdomsskolen).

	Prosentvis endring	Std.feil	Sig.
Fornøyd med foreldrene	0,0	0,000	0,295
God familieøkonomi	0,1	0,001	0,245
Trives på skolen	0,0	0,000	0,381
Skulking	-0,1	0,001	0,039
Aktiv i fritidsorganisasjon	0,0	0,001	0,826
Ute om kvelden	0,0	0,000	0,975
Trener ukentlig	0,2	0,000	0,002
Depressivt stemningsleie	0,0	0,000	0,315
Røyker	0,0	0,000	0,687
Drukket seg beruset	0,1	0,001	0,293
Nasking	0,0	0,000	0,692
Skadet pga. vold	0,0	0,000	0,172

Tabellen viser at det kun er en lineær sammenheng mellom svarprosent og verdien på de avhengige variablene for to av målene vi inkluderer; skulking og det å trene ukentlig. Sammenhengen for skulking går i retning av at det er mindre skulking i kommuner med høy svarprosent, mens sammenhengen for trening går i retning av at flere ungdommer trener i undersøkelser med høy svarprosent. Begge disse sammenhengene går altså i motsatt retning av det en skulle forvente ut fra hypotesen vi framsatte.

Som vi så i tabell 5.1 er det også slik at vi i hovedsak kan si noe om undersøkelser med svarprosent fra 75 til 95 prosent. Hvis vi ser på de signifikante endringene etter svarprosent viser den største av disse (trener ukentlig) til en endring på 0,2 prosent per prosent høyere svar, noe som tilsier en endring på fire prosent om svarprosenten øker fra 75 til 95 prosent. Dette er ikke ubetydelig, men samtidig viser dette at endring i svarprosent ikke får veldig store konsekvenser.

6 Litteratur

- Elstad, J.I. (2010). Datakvalitet i Ung i Oslo 2006. Kommentarer og vurderinger. Oslo NOVA Notat 1/2010. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Statistisk sentralbyrå (1999). Regionale inndelinger. En oversikt over standarder i norsk offisiell statistikk. NOS C 513. Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg 1 – Ungdatakommuner 2010-2012

Ungdata 2010-2012																	
År	Klassetrinn	Populasjon	Besvarelser	Svarprosent	Populasjon_US	Besvarelser_US	Svarprosent_US	Populasjon_VGS	Besvarelser_VGS	Svarprosent_VGS	ppgitt klass	8. trinn	9. trinn	10. trinn	VG1	VG2	VG3
2010	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	24350	17934	73,7		14878			3052			4242	3951	4021	1778	259	282
2011	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	15895	12160	76,5		10186			1636			1783	1713	1888	686	455	74
2012	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	35172	25265	71,8		18791			6624			3936	6952	7414	4721	1119	400
Totalt		75417	55359	73,4		43855			11312			9961	12616	13323	7185	1833	756

2010																	
Kommune	Klassetrinn	Populasjon	Besvarelser	Svarprosent	Populasjon_US	Besvarelser_US	Svarprosent_US	Populasjon_VGS	Besvarelser_VGS	Svarprosent_VGS	Klassetrinn	8. trinn	9. trinn	10. trinn	VG1	VG2	VG3
Sørum	8. - 10. klasse	577	519	89,9	577	519	89,9	185	175	137	0	0	0
Nittedal	8. - 10. klasse + VG1	1155	968	83,8	a	835	a	a	133	a	.	280	249	274	130	0	0
Stange	8. - 10. klasse + VG1	982	543	55,3	a	470	a	a	73	a	.	141	120	187	68	0	0
Åmot	8. - 10. klasse	155	128	82,6	155	128	82,6	.	.	.	X	.	.	.	0	0	0
Gjøvik	8. - 10. klasse + VG1	1469	1047	71,3	a	747	a	a	300	a	.	220	224	258	292	0	0
Vestre Toten	8. - 10. klasse	477	372	78,0	477	372	78,0	121	111	113	0	0	0
Søndre Land	8. - 10. klasse	240	167	69,6	240	167	69,6	.	.	.	X	.	.	.	0	0	0
Nordre Land	8. - 10. klasse + VG1	398	303	76,1	a	211	a	a	92	a	.	55	64	80	87	0	0
Tvedestrand	8. - 10. klasse + VG1	360	288	80,0	a	198	a	a	90	a	.	58	70	54	80	0	0
Sandnes	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	5634	3806	67,6	2579	2397	92,9	a	1409	a	.	777	744	748	745	259	282
Stavanger	8. - 10. klasse	4566	3121	68,4	4566	3121	68,4	1109	1011	954	0	0	0
Sokndal	8. - 10. klasse	138	100	72,5	138	100	72,5	.	.	.	X	.	.	.	0	0	0
Lund	8. - 10. klasse	142	129	90,8	142	129	90,8	.	.	.	X	.	.	.	0	0	0
Hå	8. - 10. klasse	758	646	85,2	758	646	85,2	.	.	.	X	.	.	.	0	0	0
Klepp	8. - 10. klasse	806	661	82,0	806	661	82,0	218	219	211	0	0	0
Time	8. - 10. klasse	687	583	84,9	687	583	84,9	173	200	206	0	0	0
Gjesdal	8. - 10. klasse	509	411	80,7	509	411	80,7	148	127	131	0	0	0
Sola	8. - 10. klasse + VG1	1235	957	77,5	a	763	a	a	194	a	.	275	243	224	192	0	0
Randaberg	8. - 10. klasse + VG1	806	608	75,4	504	418	82,9	302	190	62,9	.	156	123	133	184	0	0
Forsand	8. - 10. klasse	61	51	83,6	61	51	83,6	.	.	.	X	.	.	.	0	0	0
Strand	8. - 10. klasse	481	363	75,5	481	363	75,5	125	94	138	0	0	0
Hjelmeland	8. - 10. klasse	101	55	54,5	101	55	54,5	.	.	.	X	.	.	.	0	0	0
Suldal	8. - 10. klasse	161	143	88,8	161	143	88,8	44	54	43	0	0	0
Sauda	8. - 10. klasse + VG1	480	378	78,8	a	192	a	a	186	a	X	0	0
Rennesøy	8. - 10. klasse	196	160	81,6	196	160	81,6	.	.	.	X	.	.	.	0	0	0
Tysvær	8. - 10. klasse	510	419	82,2	510	419	82,2	157	123	130	0	0	0
Åfjord	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	285	255	89,5	a	138	a	a	117	a	X
Malvik	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	987	749	75,9	a	481	a	a	268	a	X
Totalt		24356	17930	73,6		14878			3052			4242	3951	4021	1778	259	282

Noter: For undersøkelser gjennomført før høsten 2012 har vi stort sett ikke oversikt over separate populasjonstall for ungdomsskolen og videregående skole, og vi vet derfor heller ikke svarprosenten på de ulike skolenivåene. Dette er markert med a i tabellen. I en del undersøkelser er det heller ikke spurt om klassetrinn, dette er markert med X i kolonnen «Klassetrinn».

2011																	
Kommune	Klassetrinn	Populasjon	Besvarelses	Svarprosent	Populasjon_US	Besvarelses_US	Svarprosent_US	Populasjon_VGS	Besvarelses_VGS	Svarprosent_VGS	Klassetrinn	8. trinn	9. trinn	10. trinn	VG1	VG2	VG3
Ullensaker	8. - 10. klasse	1120	856	76,4	1120	856	76,4	275	284	258	0	0	0
Hamar	8. - 10. klasse + VG1	1670	1035	62,0	a	651	a	a	368	a	.	215	201	209	363	0	0
Gran	8. - 10. klasse	520	435	83,7	520	435	83,7	141	136	145	0	0	0
Tønsberg	8. - 10. klasse	1904	1622	85,2	1904	1622	85,2	.	.	.	X	.	.	.	0	0	0
Skien	8. - 10. klasse	2093	1768	84,5	2093	1766	84,4	558	548	561	0	0	0
Tinn	8. - 10. klasse + VG2	318	263	82,7	a	204	a	a	59	a	.	70	67	60	0	57	0
Farsund	8. - 10. klasse + VG1-VG2	652	519	79,6	a	361	a	a	158	a	X	.	.	.	158	0	0
Lyngdal	8. - 10. klasse + VG1	522	446	85,4	a	332	a	a	114	a	.	98	96	81	97	0	0
Karmøy	8. - 10. klasse	1790	1504	84,0	1790	1503	84,0	0	0	0,0	X	.	.	.	0	0	0
Tysnes	8. - 10. klasse	107	94	87,9	107	94	87,9	0	0	0,0	.	32	27	30	0	0	0
Kvinnherad	8. - 10. klasse + VG2	695	554	79,7	a	467	a	a	87	a	.	129	157	146	0	80	0
Kvam	8. og 10. klasse + VG2	395	305	77,2	a	180	a	a	125	a	.	88	0	83	0	123	0
Fusa	8. og 10. klasse + VG2	176	136	77,3	a	92	a	a	44	a	.	39	0	42	0	36	0
Austevoll	8. og 10. klasse + VG1 - VG3	243	194	79,8	a	105	a	a	89	a	.	49	0	51	55	34	0
Øygarden	9. og 10. klasse	132	96	72,7	132	96	72,7	0	0	0,0	.	0	30	58	0	0	0
Hyllestad	8. - 10. klasse	60	54	90,0	60	54	90,0	0	0	0,0	.	16	15	18	0	0	0
Askvoll	8. - 10. klasse	128	116	90,6	128	116	90,6	0	0	0,0	.	33	33	48	0	0	0
Fjaler	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	276	233	84,4	a	88	a	a	145	a	.	21	30	36	63	38	38
Roan	8. - 10. klasse	42	35	83,3	42	35	83,3	0	0	0,0	X	.	.	.	0	0	0
Oppdal	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	570	441	77,4	a	210	a	a	231	a	X
Klæbu	8. - 10. klasse	304	148	48,7	304	148	48,7	0	0	0,0	X	.	.	.	0	0	0
Selbu	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	280	273	97,5	a	119	a	a	154	a	X
Tydal	8. - 10. klasse	30	29	96,7	30	29	96,7	0	0	0,0	X	.	.	.	0	0	0
Namdalseid	8. - 10. klasse	76	55	72,4	76	55	72,4	0	0	0,0	X	.	.	.	0	0	0
Overhalla	8. - 10. klasse	146	103	70,5	146	103	70,6	0	0	0,0	X	.	.	.	0	0	0
Flatanger	8. - 10. klasse	34	38	100,0	34	38	100,0	0	0	0,0	X	.	.	.	0	0	0
Vikna	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	591	239	40,4	a	59	a	a	180	a	X
Nærøy	8. - 10. klasse	240	194	80,8	240	194	80,8	0	0	0,0	X	.	.	.	0	0	0
Hammerfest	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	781	424	54,3	a	174	a	a	250	a	.	19	89	62	108	87	36
Totalt		15895	12209	76,8		10186			1636			1783	1713	1888	844	455	74

Noter: For undersøkelser gjennomført før høsten 2012 har vi stort sett ikke oversikt over separate populasjonstall for ungdomsskolen og videregående skole, og vi vet derfor heller ikke svarprosenten på de ulike skolenivåene. Dette er markert med a i tabellen. I en del undersøkelser er det heller ikke spurt om klassetrinn, dette er markert med X i kolonnen «Klassetrinn».

2012																	
Kommunenavn	Klassetrinn	Populasjon	Besvarelser	Svarprosent	Populasjon_US	Besvarelser_US	Svarprosent_US	Populasjon_VGS	Besvarelser_VGS	Svarprosent_VGS	ppgitt klasse	8. trinn	9. trinn	10. trinn	VG1	VG2	VG3
Trøgstad	8. - 10. klasse	220	177	80,5	220	177	80,5	0	0	0,0	.	67	51	58	0	0	0
Askim	8. - 10. klasse	576	460	79,9	576	460	79,9	0	0	0,0	.	140	148	166	0	0	0
Eidsberg	8. - 10. klasse	428	396	92,5	428	396	92,5	0	0	0,0	.	129	128	138	0	0	0
Skiptvet	8. - 10. klasse	181	121	66,9	181	121	66,9	0	0	0,0	.	50	37	30	0	0	0
Våler	8. - 10. klasse	137	105	76,6	137	105	76,6	0	0	0,0	.	24	31	50	0	0	0
Hobøl	8. - 10. klasse	190	164	86,3	190	164	86,3	0	0	0,0	.	59	52	53	0	0	0
Sørum	8. - 10. klasse	654	591	90,4	654	591	90,4	0	0	0,0	.	212	188	191	0	0	0
Nittedal	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	1681	1239	73,7	1106	877	79,3	575	362	63,0	.	300	294	279	146	125	92
Oslo	9. og 10. klasse + VG1	15432	10062	65,2	a	6714	a	a	3348	a	.	0	3316	3398	3348	0	0
Løten	8. - 10. klasse	294	219	74,5	294	220	74,8	0	0	0,0	.	71	77	70	0	0	0
Stange	8. - 10. klasse	765	647	84,6	765	647	84,6	0	0	0,0	.	208	189	246	0	0	0
Åmot	8. - 10. klasse	158	136	86,1	158	136	86,1	0	0	0,0	.	43	46	47	0	0	0
Lillehammer	8. - 10. klasse	987	782	79,2	987	683	69,2	0	0	0,0	.	271	254	251	0	0	0
Gjøvik	8. - 10. klasse	1055	821	77,8	1055	821	77,8	0	0	0,0	.	279	285	256	0	0	0
Østre Toten	8. - 10. klasse + VG1	832	632	76,0	542	454	83,8	290	178	61,4	.	162	144	146	175	0	0
Søndre Land	8. - 10. klasse	228	197	86,4	228	197	90,4	0	0	0,0	.	73	60	64	0	0	0
Nordre Land	8. - 10. klasse + VG1	405	355	87,7	256	233	91,0	149	122	81,8	.	77	87	69	120	0	0
Modum	8. - 10. klasse + VG1 - VG2	955	498	52,1	a	246	a	a	252	a	.	59	105	76	145	103	0
Hurum	8. - 10. klasse	385	309	80,3	385	309	80,3	0	0	0,0	.	108	92	106	0	0	0
Porsgrunn	8. - 10. klasse	1287	1136	88,3	1287	1136	88,3	0	0	0,0	.	398	353	382	0	0	0
Kragerø	8. - 10. klasse	382	295	77,2	382	295	77,2	0	0	0,0	.	90	99	103	0	0	0
Drangedal	8. - 10. klasse	171	147	86,0	171	147	86,0	0	0	0,0	X	.	.	.	0	0	0
Birkenes	9. og 10. klasse	147	132	89,8	147	132	89,8	0	0	0,0	.	0	58	72	0	0	0
Evje og Hornnes	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	410	355	86,6	140	129	92,1	270	226	83,7	X
Bygland	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	129	80	62,0	53	50	94,3	76	30	39,5	X
Vålle	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	105	81	77,1	60	56	93,3	45	25	55,6	X
Bykle	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	134	95	70,9	49	40	81,6	85	55	64,7	X
Søgne	8. - 10. klasse	446	328	73,5	446	327	73,3	0	0	0,0	.	101	121	101	0	0	0
Vindafjord	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	630	507	80,5	a	334	a	a	173	a	.	106	108	105	85	57	26
Etne	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	242	218	90,1	158	145	91,8	87	73	83,9	.	52	58	34	33	21	19
Ullensvang	8. - 10. klasse	131	123	93,9	131	123	93,9	0	0	0,0	.	47	41	35	0	0	0
Meland	8. og 10. klasse + VG2	502	317	63,1	a	176	a	a	141	a	.	75	0	92	0	140	0
Øygarden	9. og 10. klasse	108	79	73,1	108	79	73,2	0	0	0,0	.	0	39	40	0	0	0
Radøy	8. og 10. klasse	144	117	81,3	144	117	81,3	0	0	0,0	.	42	0	72	0	0	0
Austrheim	8. og 10. klasse + VG2	158	105	66,5	a	66	a	a	39	a	.	31	0	34	0	37	0
Årdal	8. og 10. klasse + VG2	233	197	84,5	147	131	89,1	86	66	84,9	.	64	0	67	0	66	0
Vågsøy	8. og 10. klasse + VG2	288	230	79,9	152	135	88,8	136	95	69,9	.	62	0	70	0	93	0
Hemne	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	390	321	82,3	190	169	90,0	200	152	76,0	.	55	60	54	78	40	31
Orkdal	8. - 10. klasse + VG1 - VG2	986	673	68,3	421	350	83,1	565	323	57,2	.	130	110	105	209	115	0
Levanger	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	1601	1327	82,9	732	644	88,0	869	683	78,6	.	221	203	236	265	230	168
Sømna	8. - 10. klasse	93	84	90,3	93	84	90,3	0	0	0,0	.	31	27	25	0	0	0
Brønnøy	8. - 10. klasse + VG1 - VG3	783	561	71,6	319	280	87,8	464	281	60,8	.	99	91	93	117	92	64
Flakstad	8. - 10. klasse	62	55	88,7	62	55	88,7	0	0	0,0	X	.	.	.	0	0	0
Moskenes	8. - 10. klasse	47	40	85,1	47	40	85,1	0	0	0,0	X	.	.	.	0	0	0
Totalt		35172	25514	72,5		18791			6624			3936	6952	7414	4721	###	400

Noter: For undersøkelser gjennomført før høsten 2012 har vi stort sett ikke oversikt over separate populasjonstall for ungdomsskolen og videregående skole, og vi vet derfor heller ikke svarprosenten på de ulike skolenivåene. Dette er markert med a i tabellen. I en del undersøkelser er det heller ikke spurt om klassetrinn, dette er markert med X i kolonnen «Klassetrinn».

Vedlegg 2 – Filvask

Status i vennemiljøet

Var.navn	Hva er viktig for å få status i ditt vennemiljø?
Status1	Å være god på skolen
Status2	Å røyke sigaretter
Status3	Å drikke seg full
Status4	Å røyke hasj
Status5	Å være flink i idrett
Status6	Å ha et bra utseende
Status7	Å være til å stole på
Status8	Å ha moteriktige klær
Status9	Å være god til å sloss
Status10	Å være i opposisjon til voksne

Svaralternativer: øker statusen mye, øker statusen litt, har ingen betydning, minker statusen litt, minker statusen mye.

Fjerner fra dette batteriet: de som konsekvent svarer enten venstre (øker statusen mye) eller høyre (minker statusen mye) på alle spørsmålene.

Syntax:

```
compute status_mean=mean(Status1 to Status10).  
fre status_mean.  
compute status_tull=0.  
if status_mean=1 or status_mean=5 status_tull=1.  
fre status_tull.
```


Atferdsproblemer

Var.navn	Hvor mange ganger har du vært med på, eller gjort noe av dette det siste året - de siste 12 månedene?
AtfPro1	Tatt med det varer fra butikk uten å betale
AtfPro2	Klort eller lugget noen
AtfPro3	Vært i slåsskamp hvor du har brukt slag eller spark
AtfPro4	Vært i slåsskamp hvor du har brukt våpen (f.eks. kniv)
AtfPro5	Truet til deg penger eller ting
AtfPro6	Drukket så mye at du har følt deg tydelig beruset
AtfPro7	Brutt deg inn for å stjele noe
AtfPro8	Stjålet penger eller ting fra noen i familien din
AtfPro9	Stjålet penger eller ting fra en nær venn eller bekjent
AtfPro10	Brukt hasj eller marihuana
AtfPro11	Brukt andre narkotiske stoffer
Var.navn	Hvor mange ganger har du vært med på, eller gjort noe av dette det siste året - de siste 12 månedene?
AtfPro12	Med vilje ødelagt eller knust vindusruter, busseter, postkasser eller lignende
AtfPro13	Pint eller plaget dyr
AtfPro14	Sniffet (for eksempel lim)
AtfPro15	Sprayet eller tagget ulovlig på vegger, bygninger, tog, buss eller lignende
AtfPro16	Lurt deg fra å betale på kino, idrettsstevner, buss, tog eller lignende
AtfPro17	Drukket smuglersprit eller hjemmebrent
AtfPro18	Vært borte en hel natt uten at foreldrene dine visste hvor du var
AtfPro19	Lastet eller kopiert ned filer ulovlig fra nettet
AtfPro20	Vært i kontakt med politiet på grunn av noe galt du har gjort
AtfPro21	Tyvlånt bil, motorsykkel eller moped for å begå annen kriminalitet

Svaralternativer: Ingen ganger, 1 gang, 2-5 ganger, 6-10 ganger, 11 ganger eller mer.

Fjerner fra dette batteriet: De som konsekvent svarer de to øverste kategoriene (6-10 ganger+11 ganger eller mer) på alle spørsmålene i minst ett av batteriene.

Syntax:

```
compute atfpro_mean1=mean(AtfPro1 to AtfPro11).
compute atfpro_mean2=mean(AtfPro12 to AtfPro21).
fre atfpro_mean1 atfpro_mean2.
compute atfpro_tull=0.
if atfpro_mean1 ge 4 or atfpro_mean2 ge 4 atfpro_tull=1.
fre atfpro_tull.
```

Trafikkforseelse/plaging

Var.navn	Har du noen gang blitt stoppet av politiet på grunn av en trafikkforseelse?
TrafFor1_1	Nei, aldri
TrafFor1_2	Ja, fikk med melding hjem
TrafFor1_3	Ja, fikk muntlig pålegg
TrafFor1_4	Ja, fikk gebyr eller anmeldelse

Var.navn	
Mobb1	Hender det at du er med på plaging, trusler eller utfrysning av andre unge på skolen eller i fritida?
Mobb2	Blir du selv utsatt for plaging, trusler eller utfrysning fra andre unge på skolen eller i fritida?

Svaralternativer: Ja, flere ganger i uka, ja omtrent en gang i uka, ja, omtrent hver 14. dag, ja, omtrent en gang i måneden, nesten aldri, aldri.

Fjerner fra disse batteriene: De som både svarer både ja og nei på trafikkforseelse, samtidig som de både plager og plages ukentlig.

Disse spørsmålene kommer på samme side i det elektroniske skjemaet.

Syntax:

```
compute trafikk_tull=0.  
if TrafFor1_1=1 and TrafFor1_2=1 or TrafFor1_1=1 and TrafFor1_3=1 or TrafFor1_1=1 and  
TrafFor1_4=1 trafikk_tull=1.  
compute plage_tull=0.  
If Mobb1=1 and Mobb2=1 plage_tull=1.  
compute kombi_tull=trafikk_tull+plage_tull.  
recode kombi_tull (2=1) (1=0).  
fre kombi_tull.
```

Møtedeltagelse

Var.navn	Hvor mange ganger siste måned har du vært med på aktiviteter, møter eller øvelser i følgende organisasjoner, klubber eller lag?
OrgMøte1	Idrettslag
OrgMøte2	Motorklubb
OrgMøte3	Fritidsklubb/ungdomshus
OrgMøte4	Religiøs forening
OrgMøte5	Korps, kor, orkester
OrgMøte6	Kulturskole/musikkskole
OrgMøte7	Annen organisasjon, lag eller forening

Svaralternativer: nei, ja, en gang, ja, 2-5 ganger, ja, 6 ganger eller mer.

Fjerner fra dette batteriet: De som konsekvent svarer maksimum (5 ganger eller oftere) på alle spørsmålene. (dvs. som har vært på minst 35 møter/øvelser totalt i løpet av siste måned – og som altså er "like" aktiv i alle organisasjonstypene).

Syntax:

```
compute møte_mean=mean(OrgMøte1 to OrgMøte7).
fre møte_mean.
compute møte_tull=0.
if møte_mean=4 møte_tull=1.
fre møte_tull.
```

Fritidsaktiviteter

Var.navn	Her er nevnt en del aktiviteter som du kan bruke fritida di til. Tenk tilbake på siste uke, de siste 7 dager. Hvor mange ganger har du ... ?
Fritid1	Besøkt nabo
Fritid2	besøkt familie
Fritid3	Gått på burgersted, gatekjøkken o.l.
Fritid4	Gått på kafé, kaffebar o.l.
Fritid5	Gjort noe sammen med mor og far
Fritid6	Hjulpet til hjemme (vasket, ryddet, laget mat osv.)
Fritid7	Vært sammen med venner hjemme hos meg
Fritid8	Vært sammen med venner hos dem
Fritid9	Brukt størstedelen av kvelden ute sammen med venner/kamerater

Var.navn	Her er nevnt en del aktiviteter som du kan bruke fritida di til. Tenk tilbake på siste uke, de siste 7 dager. Hvor mange ganger har du... ?
Fritid10	Brukt internett
Fritid11	Ruslet rundt for å se eller handle i butikker
Fritid12	Kjørt eller sittet på med bli, motorsykkkel eller moped for moro skyld
Fritid13	Oppholdt deg sammen med venner på et gatehjørne, utenfor en kiosk, ...
Fritid14	Vært hjemme hele kvelden
Fritid15	Tegnet, malt eller skrevet dikt hjemme på egenhånd
Fritid16	Spilt på spilleautomat eller på nettet (med pengepremie)
Fritid17	Drevet med stell og pass av dyr
Fritid18	Hatt lønna ekstrajobb

Svaralternativer: Ingen ganger, 1 gang, 2-5 ganger, 6 ganger eller oftere.

Fjerner fra disse batteriene: De som konsekvent svarer maksimum (6 ganger eller oftere) på alle spørsmålene i minst ett av batteriene.

Syntax:

```
compute aktiv_mean1=mean(Fritid1 to Fritid9).
compute aktiv_mean2=mean(Fritid10 to Fritid18).
fre aktiv_mean1 aktiv_mean2.
compute aktiv_tull=0.
if aktiv_mean1=4 or aktiv_mean2=4 aktiv_tull=1.
fre aktiv_tull.
```

Depressivt stemningsleie/fornøydhhet med livet

Var.navn	Har du i løpet av den siste uka vært plaget av noe av dette?
Depr1	Følt at alt er et slit
Depr2	Hatt søvnproblemer
Depr3	Følt deg ulykkelig, trist eller deprimert
Depr4	Følt håpløshet med tanke på framtida
Depr5	Følt deg stiv eller anspent
Depr6	Bekymret deg for mye om ting
Depr7	Følt deg ensom
Depr8	Vært sint eller aggressiv

Svaralternativer: Ikke plaget i det hele tatt, lite plaget, ganske mye plaget, veldig mye plaget.

Var.navn	Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med ulike sider ved livet ditt?
Fornøyd1	Foreldrene dine
Fornøyd2	Vennene dine
Fornøyd3	Skolen du går på
Fornøyd4	Lokalmiljøet der du bor
Fornøyd5	Det norske samfunnet
Fornøyd6	Helsa di
Fornøyd7	Utseende ditt

Svaralternativer: svært misfornøyd, litt misfornøyd, verken fornøyd eller misfornøyd, litt fornøyd, svært fornøyd.

Fjerner fra dette batteriet: De som svarer at de er veldig mye plaget av alt (Depr1-Depr8), samtidig som de svarer at de i gjennomsnitt er litt eller svært fornøyd med alle sider av livet (Fornøyd1-Fornøyd7). (Inkonsistens)

Syntax:

```
compute SCL_mean=mean(Depr1 to Depr8).
fre scl_mean.
compute Fornøyd_mean=mean(Fornøyd1 to Fornøyd7).
fre fornøyd_mean.
compute SCL_tull=0.
if scl_mean=4 and fornøyd_mean ge 4 SCL_tull=1.
fre scl_tull.
```

Mediebruk

Var.navn	Tenk på en vanlig gjennomsnittsdag. Hvor lang tid bruker du på følgende?
Media1	Se på TV
Media2	Høre på Radio
Media3	Høre på musikk
Media4	Lese aviser
Media5	Lese tegneserier
Media6	Lese ukeblad
Media7	Se på filmer/DVD
Media8	Spille dataspill/TV-spill
Media9	Bruke datamaskin utenom skolen
Media10	Lese bøker (ikke skolebøker)

Svaralternativer: ikke noe tid, under 30 minutter, fra 30 minutter til 1 time, 1 til 2 timer, 2 til 3 timer, mer enn 3 timer

Fjerner fra dette batteriet: De som konsekvent svarer de to øverste kategoriene (2 til 3 timer+mer enn 3 timer) på alle spørsmålene.

Syntax:

```
compute media_mean=mean(Media1 to Media10).
fre media_mean.
compute media_tull=0.
if media_mean ge 5 media_tull=1.
fre media_tull.
```

Fellestull

Fjerner fra datafilen: De som identifiseres som tullere på to eller flere av tulleindikatorene som er beskrevet ovenfor.

Syntax:

```
Compute felles_tull=status_tull+atfpro_tull+kombi_tull+møte_tull  
+aktiv_tull+scl_tull+media_tull.
```

```
fre felles_tull.
```

```
recode felles_tull (2 thru hi=1) (lo thru 1=0).
```

```
fre felles_tull.
```

Narkotikabruk (modul A.8)

Var.navn	Har du noen gang brukt noen av følgende stoffer?
Narko1	Hasj/marihuana/cannabis
Narko2	LSD
Narko3	Heroin/opium
Narko4	Kokain
Narko5	Amfetamin
Narko6	Ecstasy
Narko7	Fleinsopp
Narko8	Zetacyllin («kanel»)
Narko9	GHB/GBL
Narko10	Anabole steroider

Svaralternativer: nei, ja, en gang, ja, 2-5 ganger, ja, 6 ganger eller mer

Fjerner fra dette batteriet: De som svarer at de har brukt det fiktive stoffet «zetacyllin» fjernes fra analysene av de andre stoffene. Dette gjelder omtrent 80 prosent av «zetacyllin-brukerne» for de ulike stoffene (110 av 8000 ungdommer).

Syntax:

```
do if Narko8 ge 2.  
recode Narko1 Narko2 Narko3 Narko4 Narko5 Narko6 Narko7 Narko9 Narko10 (lo thru  
hi=sysmis).  
end if.  
exe.
```


Syntax for fjerning av besvarelser

```
do if status_tull=1.
  recode Status1 to Status10 (lo thru hi=sysmis).
end if.
do if atfpro_tull=1.
  recode AtfPro1 to AtfPro21 (lo thru hi=sysmis).
end if.
do if kombi_tull=1.
  recode TrafFor1_1 TrafFor1_2 TrafFor1_3 TrafFor1_4 Mobb1 Mobb2 (lo thru hi=sysmis).
end if.
do if møte_tull=1.
  recode OrgMøte1 to OrgMøte7 (lo thru hi=sysmis).
end if.
do if aktiv_tull=1.
  recode Fritid1 to Fritid18 (lo thru hi=sysmis).
end if.
do if scl_tull=1.
  recode Depr1 to Depr8 (lo thru hi=sysmis).
end if.
do if media_tull=1.
  recode Media1 to Media10 (lo thru hi=sysmis).
end if.
select if (felles_tull=0).
do if Narko8 ge 2.
  recode Narko1 Narko2 Narko3 Narko4 Narko5 Narko6 Narko7 Narko9 Narko10 (lo thru
  hi=sysmis).
end if.
exe.
```

Kontaktinformasjon Ungdata:

E-post: post@ungdata.no, www.ungdata.no

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)

Tlf: 22 54 12 00

www.nova.no

KOMPETANSESENTER RUS (KoRUS):

Region Oslo

Område: Oslo

Tlf: 02 180

www.rusmiddeletaten.oslo.kommune.no/kompetansesenteret

Region Øst

Område: Akershus, Østfold, Hedmark, Oppland

Tlf: 62 58 15 68

<http://www.rus-ost.no/>

Region Nord-Norge

Område: Nordland, Troms, Finnmark

Tlf: 76 96 65 00

www.korusnord.no

Region Sør (Borgestadklubben)

Område: Telemark, Buskerud, Vestfold, Agderfylkene

Tlf: 35 90 47 00

www.borgestadklubben.no

Region Vest Bergen (Bergensklubbene)

Område: Hordaland, Sogn og Fjordane

Tlf: 55 90 86 00

www.bergensklubbene.no

Region Vest Stavanger

Område: Rogaland

Tlf: 51 72 90 00

www.rogaland-asenter.no

Region Midt-Norge

Område: Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag

Tlf: 73 86 29 00